

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 1. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Izposredništvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica 34. A.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana zahteva vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Koroško šolstvo

Vsak pisec člankov, posebno uvodnikov, je lahko pripravljen na to, da gredo čitatelji preko njegovih misli — na dnevni red. Kajti šele tam v dnevnih novicah, v dopisih in v raznih vesteh se nahajajo bolj zanimive stvari. Posebno pri nas, ko vlada tak bog med osebnostmi in se je občinstvo razvilo, da se pase nad onimi vsakodnevnimi domačimi polemikami. Vendar bi včasih bilo dobro pogledati tudi resne stvari okoli nas in bilo bi mi ljubilo, da bi oni, ki bi se jim zdel ta članek predolg, stopili v to ali ono knjigarno in bi si kupili brošuro. Slovensko šolstvo na Koroškem, v preteklem stoletju. Napisal je to brošuro Ante Beg, potovalni učitelj C. M. družbe. Stane samo 50 vinarjev. Razprava je izhajala lansko leto v »Popotniku«, ker pa je za nas zelo važna, je prav, da jo je dal g. Ante Beg ponatisniti, ker sedaj za par grošev lahko spoznamo naše propadanje na Koroškem vsi oni, ki ga doslej še ne poznajo. Mi sicer neprestano slišimo: tužni Korotan, govorimo o umikanju, o germanizaciji in propadanju — pred par leti nam je Mačkovšek dokazal vse s številkami — toda mislimo si vedno, da še ni tako hudo, da ni bilo nikoli boljše in da se bo stvar že sama tako ali tako razrešila. V ta namen vržemo svoj »mali dar domu na oltar« in mislimo, da smo odpravili svojo narodno dolžnost. Drugače pa bi bilo, ako bi stvar temeljite pregledali in Begova brošura nam nudi najlepši pogled v naš propad na Koroškem. Važno je posebno to, da podaja Ante Beg celoten pregled člega stoletja in tako bolj jasno pokaže, kako smo — nazadovali. Ne enkrat se je povdarjalo, da je šola nam zadala najhujše udarce na naš narodni meji, najbolj velja ta stavek za Koroško. Šele rene-gatska generacija, ki izhaja iz utraktivističnih in nemških šol, kjer delujejo nemško nacio-nalni, za svoje delo dobro plačani učitelji — šele ta generacija je zadušila zadnji sled slo-venstva po naših slovenskih koroških krajih — prav tam, kjer bi bila ravno šola morala v narodnem jeziku vzgojiti narodno zaveden na-raščaj ter zagotoviti bodoči razvoj. Zato smo v zadnjih 30 letih bolj nazadovali kakor prej celo stoletje.

»Slovensko šolstvo na Koroškem v preteklem stoletju« nam odkriva grozno perspektivo v bodočnost, kajti delo proti slovenski šoli in proti slovenskemu življu se nadaljuje.

Slovensko šolstvo na Koroškem je pokopal predvsem državni šolski zakon in delo onih, ki so ta zakon krivično uporabljali proti nam. V drugi vrsti je bila propadanja kriva usodna naša koroška politika, in tretji, seveda najvažnejši faktor, je bilo ljudstvo samo, ki ni o pravem času spoznalo pomen narodne šole. Narod, ki ima voljo do življenja, ne propada. Na Koroškem je bilo premalo silne volje, manjkalo je odločnosti, narod sam je pustil, da so padle slovenske šole in pogosto je celo zahteval nemške. Vprašanje je seveda, kolika je bila to volja naroda, in koliko so mu jo sugerirali drugi. In danes je volja naroda deloma zlomljena, deloma ga motijo strankarski šepetanci.

Ante Beg piše v svoji brošuri: Koroško šolstvo je bilo od nekdaj os, okoli katere se je sukalo vse politično in prosvetno delovanje, kjer so se pokazali vsi naši uspehi in neuspehi za politično samobitnost in narodni obstoj. Nasprotniki Slovencev vidijo, kako silo imajo v šolstvu, zato ga krčevito drže in zabranjujejo Slovincem vsako preuredbo po

lastnih državljanskih postavah. Zato g ni bilo človeka, ki bi mogel iztrgati Nemcem ta orožja iz rok, o čem naš obupni položaj.

Kakor nam pove ... topna krošnja raz-prava, smo glede slovenskega šolstva na Koroškem danes mnogo na slabšem, kakor smo bili pred 50 leti. V šolah, kjer se je pred dobrih 40 leti pisalo in čitalo ne le slovensko, temveč celo v cirilici (Borovlje) in kjer so otroci pri javnem izpitu pred zastopniki cerkvenih in po-svetnih oblasti peli »Hej Slovenci« (Bistrica), je danes slovenska beseda prepovedana.

Zato je potrebno, da izve za te turške raz-mere ves svet; ljudski izobraževalci pa naj dobe podatke, kako je bilo nekdaj in kako je da-nes.

Ta dvojni namen mi je bil pred očmi. Da, treba bi bilo o tem drugače govoriti, nego govorimo danes.

O slovaških razmerah govore danes bro-šure v svetovnih jezikih (angleške, francoske esperantske) enako se je vpeljala svetovna akcija za razmere na Hrvaškem. Tudi mi bi morali na enak način razkriti ponemčevalni koroški sistem.

Treba pa je pred vsem, da zavlada na Ko-roškem ona narodna politika, ki edina omogo-čuje uspešno narodno delo. Kdor je čital, s ka-kovo slastjo je ponatisnil celovški »Mir« pam-fletski govor dr. Kreka, ki ga je govoril v kranjskem deželnem zboru proti slovenskim narodnjakom, bo lahko videl, da v sedanjih vo-dilni koroški slovenski politiki ni nič narodne-ga, ampak da je pristno klerikalna. Ta politika vpliva tudi na šolsko polje. Bolesno je čitati, kar odkriva nam v tem oziru Begova brošura. Beg konča svojo brošuro s besedami: Nič čudnega, da nesebičnim rodoljubom upada po-gum, da se posebno narodni učitelji ne upajo ganiti, ker visi nad njimi Damoklejev meč. »Slov. šolsko društvo«, ki je pregnalo Ciril-Metodovo družbo iz Koroške, ne stori ničesar, ne gane pa se tudi najmočnejša slovenska dele-gacija na Dunaju, v kateri sedi edini poslanec koroških Slovencev. In tako drvimo brez jeka nizdol, v žrelo narodne pogube...

Nova zveza slovanskega avstrijskega ženstva.

Prejel sem sledeče pismo:

Praga, 7. marca 1912.

Danes nalagam Vam mislijo, ki jo morate dobro izvesti in sicer takoj, naj se zgodi, kar hoče. Domovina to zahteva.

Dunajske Nemke sklicujejo na 16. in 18. marca na Dunaj konferenco za žensko volilno pravico. Pozvale so tudi nas (namreč Čehinje) in gotovo tudi Vaše žene. Hotele smo iti z njimi pod pogojem, ki smo ga postavile že v decembru, da ne sme biti namreč noben jezik poniževan in da naj bo za posredovalni jezik fran-coščina, angleščina ali esperanto, na manife-stacijskem shodu, ki smo ga nameravale po konferenci skupno prirediti, naj bi govorila vsaka delegatka k ženam svoje narodnosti v svojem narodnem jeziku. Zvite Nemke niso od-govorile na ta pogoji, dasi je šlo med tem več dopisov med Prago in Dunajem; šele včeraj so povedale svoje mnenje glede našega pogo-ja, z besedami: v sejah in na manifestacijskem shodu se more govoriti le nemško, ker sklicu-jejo shod nemške žene v nemškem mestu na Dunaju.

ne ve nečesa?

»Kaj more vedeti? Gotovo ga je Hadži Ro-voama zopet naščuvala — proti nama. Saj veš, da ta jezičnica niti dneva ne preživi brez beda-stih izmišljenj.«

»Ali se spominjaš, kako je o tebi spustila v svet laž, da si vohun? Pravim ti, da samo ta razširja take vesti.«

»Toda o tebi je rekla nekaj drugega in si-cer resničnega. V ostalem, njej gredo najbolj izpod rok ženske spletke... Ali pa veš? Stef-čev se jutri zaroči.«

Doktorju se spremeni obraz.

»Z Lalko?«

»Da, z njo.«

»Odkod veš to?«

»Rada je to poizvedela. Hadži Rovoama bo to glavna smučka. Pri snubitvi hosta na-vzoča: Hadži Smuica, ta povsod navzoči kame-leon in Alafanga.«

Doktor ni mogel skriti svojega ganitja ter je požuril korake. Ognjanov ga je začuden po-gledal.

»Ali mi nisi že enkrat dejal, doktor, da tvo-je srce ni več prosto?«

»Jaz ljubim Lalko,« odvrne doktor mirno. »Ali ona to ve?«

»Tudi ona me ljubi... ali bolje rečeno, jaz ji ugajam bolj, nego ji ugaja Stefčev. Ne ver-jamam, da bi se v nji našli globokeji občutki — Po teh besedah je doktor nehote zarudel.

»Nu, na tvojo srečo ali nesrečo, brate, je ta občutek globlji, nego si misliš; meni je to dobro znano,« reče Ognjanov, zroč pri tem so-čutno na prijatelja.

Odkod veš to?« vpraša doktor ves v »Od Rade, saj veš, da sta si prijateljici. Lal-ka ji je to zaupala. Niti ne veš, koliko solz je pretočila, ko so te peljali v K. in kakšno je bilo

Ne vem, ali so vaše žene stavile kak po-goj, vem da je dovolj, da je vaše Splošno žensko društvo organizirano v Bundo. Prosim Vas, podpirajte naše stremenje, s katerim ho-čemo doseči, da se ne ustanovi nemška cen-trala za žensko volilno pravico.

Z današnjim dopisom smo odredile ude-ležbo na konferenci in na manifestaciji na Du-naju, povdarile pa smo, da hočemo ostati z njimi (namreč z Nemkami) v zvezi zaradi stva-ri same.

Med tem pa hočemo ustanoviti slovansko federacijo, K nji zovemo tudi Vaše žene. Sicer smo že bile v zvezi z vsemi Slovankami, toda trdne organizacije ni mogoče ustanoviti, do-ker ne smemo ustanovljati ženskih političnih društev. Naj torej vaše žene ne pristopijo na pogoje dunajčank, ampak naj gredo z nami. Me vendar ne bomo napravile kak ženski nem-ški državni zbor! Na noge! Prosim storite vse potrebno. Ne odnehajte! Vaše žene naj bodo prepričane, da imamo me lepšo pozicijo, nego Nemke. Naši poslanci so z nami, a z njimi —?

S pozdravom in zaupanjem na Vašo na-rodno zavest ostajam itd.

Stvar je važna! Lansko leto je bila depu-tacija čeških žen v parlamentu in je napravila na parlament zelo ugoden vtis. Predsednik zbornice jih je sprejel in je obljubil upoštevati njih želje. Enotni češki klub je vzel njih zadevo za svojo in vse stranke so obljubile v ženskem vprašanju postopati enotno. Nobeno žensko nima tako izborne organizacije, kakor Čehi-nje in, kar je glavno, njih organizacija tudi de-la. Dosegle so že lepe uspehe zase in za druge. Zato je naravno, da zahtevajo tudi na ženski konferenci svoje pravice in njih stališče je dokaz njihove narodne samozvesti. Na Du-naju je 300.000 Čehov, torej bi bilo tudi na ma-nifestacijskem shodu mnogo Čehinj — in je naravno, da bi se moralo dopustiti, da govori češka delegatka v češčini, oziroma da imajo vse narodnosti enake pravice tudi na ženskem shodu. Zato opravičeno kliče žensko tudi Slo-venke, da se pridružijo in gredo z njimi. V po-štev pridejo tudi Poljakinje, Srbkinje in Hrva-tice iz Dalmacije. To žensko bi lahko imelo svojo slovansko federacijo.

Seveda podlaga taki federaciji bi bile šele dobre posamezne narodne ženske organizacije, to pa so doslej izvedle šele edine Čehinje. Ven-dar je upati, da se tudi drugod žensko boljše zorganiza in ravno sedanja akcija nudi lepo priliko, da se pokaže slovansko žensko kot enotno. Naše »Splošno žensko društvo« pojde gotovo s Čehinjami, treba pa je, da se oglasijo tudi druga ženska društva. Akcija za žensko volilno pravico mora biti skupna, a Čehinje imajo prav, da se ne dajo podcenjevati in za-htevajo svoje pravice. V tem delu bi jih moralo podpirati vse slovansko žensko.

Ogrska ministrska kriza in Hrvaška.

Vsak hrvaški ban je zaupnik ogrske vlade, ki ga predloži cesarju v potrditev, zato ima vsak ban tudi svojo zaslonbo v ogrski vladi ter mora svojo politiko uravnati po intencijah in navodilih iz Budimpešte. Noben ban še ni na Hrvaškem tako dosledno izvajal madjarske po-litike, kakor jo izvaja sedanj ban Cuvaj, ki sto-ji pod popolnim vplivom bivšega ogrskega mi-nistrskega predsednika grofa Khuena Heder-vač yja, čegar ime samo znači za Hrvaško si-stem popolnega brezpravnja in režim najhul-šega nasilja. Z demisijo grofa Khuena pa je ba-nu Cuvaju izpodbita ona podpora, ki se je na-

Glose.

37.

Če se kje v gorskem kotu previsoko govori — lahko se temeljito moti — „Naša kri“

38.

Moč nemštva v širni Avstriji menda že res pojemlje so v Gradcu se ustrašili ene same — koroške Zemlje.

39.

V prirodi krasni zunaj res velik je užitek — zato v zaduhli sobi poiščemo — počitek.

40.

Črna duša klerikalca vidi v tem že izdajalca, kdor v dan trikrat ne povdarja: „Vse za vero, dom, cesarja.“

41.

Kaj pevci naši poje-te še „Morje Adrijansko“! Ko s tem v nevarnost spravljate — cesarstvo avstrijsko!

42.

Kdor vidi pred seboj poraz, boji se odločilne bitve — zato tako odlašajo se — šišenske volitve.

njo vseskozi naslanjal! Izpremembra ogrske vlade znači v sedanjih razmerah tudi izpre-membo politične tendence. Zato vlada v hrva-ških vladnih krogih popolna disorijentacija, vladni list, ki je pred par dnevi zastopal in za-govarjal z največjo vnemo stališče grofa Khu-ena in nastopal proti vojnemu ministru Auf-ferbergu, je trenutno, ko se je razglasila Khu-enova demisija, umolknil. Hrvaška vlada pač čuti, da bo morala spremeniti popolnoma svoje dosedanje stališče in se prilagoditi programu novega ministrstva, programu, ki bo vseboval baš one točke, ki jih je doslej hrvaška vlada na Khuenovo povelje odklanjala. V ogrskih opozicijskih krogih se zatrjuje, da bo padeč grofa Khuena potegnil za seboj tudi bana Cu-vaia, ki je njegov osebni eksponent na Hrva-škem. Ako prevzame predsedstvo ogrskega kabineta sedanj finančni minister Lukacz, te-daj je gotovo, da bo tega podpirala tudi Ju-sthova stranka, zastopa Lukacz v vprašanju volilne reforme isto stališče, kakor Justhovi. V Justhovi stranki pa ima ban Cuvaj najodloč-nejše nasprotnike, ki so že v ogrskem držav-nem zboru parkrat nastopili proti njegovim neustavnim tendencam! Imenovanje Lukacza ogrskim ministrskim predsednikom, pomenja torej padeč hrvaškega bana. — To prepričanje vlada tudi na Hrvaškem, kjer se že z vso goto-vostjo trdi, da ban Cuvaj ne bo vodil niti no-vih volitev za hrvaški sabor! Tako bo torej čast in slava bana Cuvaja jako kratka!

Četrta ruska дума.

Treja ruska дума je končala svoje najvaž-nejše delo, namreč debato o vladni predlogi glede holmske gubernije. Sedaj ima dogovoriti

zal na en predmet. Njegovo srce je bilo razde-ljeno med bejevico — kakor je bilo resnica, da se je govorilo — med Kleopatro, Lalko in vstajo a kdo ve, čem še vse? Toda sedaj, ko je poiz-vedel od Ognjanova o Lalkini ljubezni, kar je pa sladko in globoko ugajalo njegovemu samo-ljubju, kakor tudi o nesreči, ki je pretila Lalki, tu se je njegovo srce stisnilo od nepričakovane žalosti in inuke. Zdelo se mu je, da je bil zmeh-rom zaljubljen v Lalko in da mu brez nje ne bo mogoče živeti. Mogoče, da se je v njem sprebu-dila sebičnost, globoko prirojena človeški na-ravi, a mogoče tudi to, da se je v njem zares oglasila odkritosrčna ognjena strast; sama mi-sel, da bo Lalka izgubljena zanj na veke, ga je sedaj neizrekljivo potrla. Kako odložiti snubi-tev? Kako ugonobiti sedaj tekmeča? Kako re-šiti Lalko? Ta notranja vprašanja so se zaka-lila zelo jasno na izmučenem licu Sokolovem. Ognjanov ga je razumel. Doktorje va mi-ka in Lalkina usoda je izzvala v njem živo so-čutje.

»Pojdem in pozovem tega garjevca na dvo-boj. Moram ga ubiti. Sicer pa bo on ubijal dru-ge!« zakliče Ognjanov nepričakovano.

Oba prijatelja sta korakala dalje nič kaj do-bre volje.

Ognjanov je obstal; očividno se je bil za nekaj odločil.

»Ali hočeš, da mu grem povedati, naj mol-či in miruje, ali da mu pripeljem zaušnico pred vsemi v kavarni?«

»On jo požre kakor sto drugih... To je človek brez vsake časti... A to tudi ne bi nič pomagalo.«

»Ga vsaj osramotim.«

»Pred Jurdanom Diamendjevim ni zaušni-ka nobena sramota.«

»Toda pred dekletom, naj poizve o tem,«

LISTEK.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvobo-ditvijo.

Špisal Ivan Vazov. — Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

XX.

Bojazen.

Burni oblaki so plaval nad Ognjanovo glavo, toda on skoro ničesar ni zapazil. Že je živel šest mesecev v Beli Cerkvi brez vsake ovire in ta okoliščina ga je utrčila v njegovi go-tovosti in brez skrbnosti. Ves zatopljen v dela povsem druge stroke ni imel časa niti misliti na takšne malenkosti, kakor je bil njegova osebna varnost. Izmed vseh občutkov je strah bil naj-manj bil razvit pri njem. K temu je treba še do-dati tudi njegovo naklonjenost do Rade, le-skeča se očala, skozi katera je gledal na ves svet.

V tem hipu je bil povsem zadovoljen, kajti stopivši iz kavarne, je rekel doktorju:

»Kaj misliš? Ali se naj Stefčevu počenja-nje smatra resnim?«

»Stefčev te ima v želodcu in ko bi ti mo-gel škodovati, gotovo bi bil to že učinil. Ne uza-dovoljil bi se zgolj s pletkami.«

»A kaj je Muncem? Kaj pomenijo te nje-gove komedije? Kar mraz me je prešinil.«

Doktor se nasmeji:

»Ne bodi otrok!«

»Dobro, to nemara res ne zasluži, da bi se človek za to brigal, toda Stefčev, Stefčev, če ta

še nekaj manj važnih predlog, nakar izsledil razpust po postavnih zakonodajalnih dobi. Za volitve v četrto rusko durno, ki se vrše v poznem letošnjem poletju, se napredne stranke in skupine pripravljajo z vso vnamo! Organizatorično delo je v polnem teku. Napredni elementi iz raznih skupin vodijo dogovore o skupnem programu, ki bi naj združil vse ustavne življe, da se na tak način doseže popolna zmaga ustavne in napredne ideje. Glavne točke tega skupnega naprednega programa so: vstvarjenje manifesta iz leta 1905.; izvršitev deželnih reform, poboljšanje položaja kmečkenga prebivalstva, obramba prava in dostojanstva narodnega predstavnštva in odločna borba proti laži-nacionalizmu. Ustavni demokratje (kadeti) pridružijo se tudi temu naprednemu bloku, ko bo njegovo konstituiranje in obstanek zagotovljen. Iz province prihajajo poročila, da se moreta napredni blok nadejati najlepšega uspeha, ker njegov program obsega vse točke, ki značijo želje in življenske potrebe ruskega naroda!

DNEVNI PREGLED.

Hinavščina klerikalcev. »Slovenec« se zavzema, da bi se Gruberjeva cesta prelozila k strugi prekopa in se opira zlasti na to, da pridobi mesto mnogo na lepoto, ker bi se lahko zidale vile nad cesto. »Slovenec«v potegovanje za to preložitve iz estetičnih ozirov je prav navadna hinavščina. Takrat pa klerikalci niso nič videli, koliko bi pridobila Ljubljana nale poti, če bi kupila svet vojaškega oskrbovališča na Dunajski cesti Ljubljanska kreditna banka, ki je nameravala zidati tam velikanski najmodernejši hotel. Takrat so klerikalci nagajali na vse pretege, da so preprečili dotično prodajo, da imamo še danes prazen prostor na enem najlepših prostorov Ljubljane. Klerikalci imajo smisel za estetiko samo, če jim kaj nese in to je tudi v sedanjem slučaju glede preložitve gruberjeve ceste.

Nesramnost. Vse kar je prav. Ako se mi z gospodi klerikalci tuintam malo pomerimo in si povemo par besedi, ni to nič takega, to se godi povsod, kjer je politika. Ako se napadejo javne osebe in se jim očita razne napake, ni to nič takega, to se godi povsod, kjer je žurnalistika. Nikjer na svetu pa ne napadajo žensko zato, če so njih možje politiki. Naravno je, da je vsak župan pripadnik ene stranke, toda kje na svetu bi se zato napadalo njegovo soprogo. Ali ste kdaj slišali ali čitali, da kak češki list napade gospo praškega župana, ali kak dunajski list napade žene raznih politikov, ali sploh kje nasvetu, pade kak list tako nizko, da bi blatil žene javnih oseb zato, ker so soproge politično delavnih ljudi. Ali je kdaj kak slovenski napredni list napadel gospo dr. Sušteršičovo zato, ker je žena dr. Sušteršiča? Ali ni potem skrajna podlost, da »Slovenec« ne zna držati nikakih mej dostojnosti in smeši zaslužno ženo našega župana, ne da bi imel za to povod. Ali ne bo tako pisanje vzbudilo pri resnih ljudeh obžalovanje. Klerikalno žentstvo samo bi moralo take podlosti obsoditi. Sramota za nas vse in za slovensko žurnalistiko je, da pade tako nizko list, ki hoče biti glasilo največje stranke. Proti takemu sramotnemu slovenske žene, ki je znana po svoji naklonjenosti in delavnosti, nimamo dovolj besed obžalovanja. Sodi naj svet!

Boj v Beli krajini. Včeraj so se vršili po vsej Beli krajini shodi za kmečkenga kandidata Mazzelleta. Vse klerikalne shode so neodvisni kmečki volilci razbili. Po celi Beli krajini vlada veliko navdušenje za domačega kandidata Mazzelleta. Natčnejše poročilo sledi.

Sobotni »Slovenec« je pisal: Belokranjska železnica. Deželni glavni dr. Sušteršič se je odpejal v spremstvu stavbnega podjetnika g. Lončariča ogledovat progo nove železnice od Novega mesta do Metlike. — Prihodnjo sredo utedne stavbeno vodstvo izroči progo stavbenim podjetnikom in že v ponedeljek, 18. t. m. se namerava zasidati prva lopata v Novem mestu. Ob tej priliki bode velika slovesnost, katere se udeležijo osebno mnogi dostojanstveniki, med njimi deželni predsednik ekselencija baron Schwarz, deželni glavni dr. Sušteršič in drugi. Mogoče, da se udeleži slavnosti tudi železniški minister Foester gsebno. — Telegram v Slov. Narodu in pa živi dokazi pa nam pričajo, kako

je ogledoval deželni glavni progo nove železnice, in kako se mu je pri tem godilo.

Kako je psoval dr. Lampe belokranjske kmete. Včeraj dopoldne je dež. odbornik dr. Lampe na javnem shodu v Podzemlju nečuvno psoval belokranjske neodvisne volilce z »divjak«, pijano druhaljo — imenoval jih je »belokranjske osle« itd. Ako bi dr. Lampe kaj takega storil v pijanosti bi mu ne zamerili, a psoval je pri polni zavesti, premišljeno, in namenoma. Volilci so bili zelo užaljeni in razburjeni. Dež. odbornik in namestnik dež. glavarja se je tako daleč izpozabil, da ni znal spoštovati samostojnega prepričanja onih belokranjskih volilcev, ki so za svojega kmečkenga kandidata in to je večina. Ali se S. L. S. strinja s psovki, ki so telele na volilce zato ker volijo svojega kmečkenga kandidata.

»Kdor ni z nami, je proti nam«, pravijo klerikalci. »Dolenjske novice« pa prinašajo sledečo notico, ki v polni meri potrjuje, kar smo pisali o pismu pl. Šukljeja, ki ga je pisal Kmečki Zvezi za Belokrajino. Notica se glasi: **Pojasnilo:** »Domoljub« je v svoji 8. številki, dne 22. februarja t. l. — in kmalu potem tudi »Slovenec« — objavil krasno pismo, ki ga je bilviš deželni glavni Fran pl. Šuklje pisal »Kmečki Zvezi za Belokrajino« kot odgovor na njeno prošnjo, naj bi se vstrajal in ne odložil belokranjskega mandata. Vseled tega je pl. Šuklje odgovoril, da to ni mogoče. A dotično pismo je bilo koj po njegovem prihodu na Kamen datirano 6. januarja, ne pa 6. februarja, kakor je stalo v »Domoljubu«. V zdnji številki so »Novice« oziroma se na Domoljubove in Slovenčeve objave prinesle notico »volitev v Belokrajino«, v kateri se naznanja, da je izvršilni odbor S. L. S. proglasil kandidaturu prof. Dr. Matijasta ter pristavlja, »da naj se somišljeniki drže tega kandidata čes: s tem bodo tudi ustregli želji odstopivšega poslanca pl. Šukljeja... Vseled izražene želje g. dvornega svetnika radi izjavljamo, da bi na podlagi take stilizacije kateri rojakov utegnil sklepati, kakor da bi se bil pl. Šuklje s svojim listom spustil v volilno agitacijo za kako osebo. To pa ni bil namen dotičnega lista. On sploh ni posegel v to volilno akcijo. Ako je že notica »Dol. Novice« tako ponižna, kako je moralo biti šele pismo. »Dol. Novice« sicer pravijo, da drugi to pismo zlorabijo, mi pa po klerikalnem geslu: kdor ni z nami, je proti nam, sklepamo, da pl. Šuklje ni hotel s svojim pismom — kar sam trdi — podpirati klerikalnega kandidata za Belo Krajino in ker ni zanj, je proti njemu. »Dol. Novice« priznavajo, da se pl. Šuklje ni spustil v volilno agitacijo, kar bi bil gotovo storil, ako bi sam ne spoznal, da klerikalci postopajo proti volji ljudstva.

Trst in Primorje.

Shod za slovenske porotnike v Trstu. Včeraj dne 10. t. m. ob 10. uri se je vršil v dvorani »Naodnega doma« v Trstu velik protestni shod zoper zadnji atentat Italijanov na justico. Že pred ured so prihajale gruč meščanov in okoličanov, ki so z napetostjo pričakovali otvoritve shoda. Videli smo udeležence poleg iz bližnje okolice in iz Kopra, Pirana, Pdggrada, Kamna in Sežane, t. j. slovensko ljudstvo iz vseh krajev, ki spadajo pod tržaško deželno sodnijo. Ideja ljudskega sodišča je torej globoko ukorinjena v našem ljudstvu, ki je z popolnim gnjevom včeraj obsodila anarhijo, ki jo hočejo uvesti italijanski odvetniki v sodno upravo v Trstu. Slovensko in hrvatsko ljudstvo je bilo ogorčeno in je glasno zahtevalo pravice, t. j. porotnikov, ki jih bodo vsaj razumeli, ne pa italijanskih porotnikov, ki čisto niti njih jezika niso razumeli. Kako naj pravično presodi porotnik obtoženca, če ga niti ne razume. Z viharim odobravanjem in z ovacijami je ljudstvo pozdravljalo svoje prvoboritelje za splošno ljudsko korist in energično je z njimi zahtevalo pravice, ki je na strani Slovencev. Pri nabito polni dvorani je otvoril shod dr. Wilfan, ki je pozdravil tako množično zbrano ljudstvo, in že v uvodu takoj protestiral proti natočevanju Italijanov, da menijo Slovenci s tem shodom napraviti iz porotniškega vprašanja politično vprašanje. Italijani so oni, ki so v sodno dvorano zanesli politiko in potreba bi bilo, da pride tudi nanje Kristus z bičem

v roki in bi izgnal nesramne prekupovalce iz templja — justice. Primorani smo se braniti zoper nasilje s političnim shodom, sicer pa je zoper zadnja nesramna dejanja Italijanov politični shod še prefin oblika in bi zaslužili: le bič, in zopet bič! **Nato povzema besedo dr. Slavik,** ki se v prvi vrsti zavaruje zoper očitanje, da so Slovenci napravili iz porotniškega vprašanja v Trstu politični akt. Mestni magistrat je prvi napravil politično vprašanje iz vsega, ker je postopal pristrano in krivično. Mestni magistrat je v listo porotnikov, ki šteje 1740 porotnikov vzel v njo le 80 porotnikov rodom Slovencev in še pri teh je utajil slovenščino, kot jezik katerega so zmožni. Le pri šestih je vpisal, da so zmožni tudi slovenščine kot drugega dež. jezika. Celo pri slovenskih poslancih je falsificiral resnico, in jih je vpisal, kot bi bili zmožni samo slovenščine. Tako je mestni magistrat imel vpisane v porotniški listi dr. Gregorina, dr. Pertota, dr. Pretnarja, Martelanca i. dr. kot zmožne samo italijanskega jezika. Govornik je nadalje razlagal pravno stališče in zakonske določbe glede sestave porotniških list in posebno se pečal z vprašanjem tolmačev pri sodišču in se pečal z lokalnimi sodnijskimi razmerami. **Slovensko ljudstvo je samo govorilo!** Slovenski delavci in slovenski okoličan sam je vzdignil svoj glas proti nasilju, ki se je izvršilo nad slovenskimi porotniki. Prvi je bil Slovencev samo, ki ne prisilijo sodnike, da razpravljajo v njih materinem jeziku, in ki so prezanisljivi proti nasilju naših narodnih nasprotnikov. Drudi se je oglašil priprost okoličan g. Križmančič, ki je bil sedanji krivični sistem v Avstriji, ki zatira vse, kar je slovensko. Od naše države imamo Slovani to: »da sen as po nemškem eksercira, po italijansko sodi in da moramo po slovensko plačevati!« Nadalje je izrazil ljubezen in zaupanje, ki jo ima ljudstvo do svojih voditeljev, ki so nad vse požrtvovalni za narodne pravice. Poseben dr. Rybač, ki si je stekel že neveljavih zaslug za razvoj Slovencev v Trstu. **Besedo povzame nato dr. V. Rybač,** ki se je pečal z porotniškim vprašanjem v kolikor je v zvezi z državno zbornico in centrno vlado. Govoril je v strankarstvu in trž. odvetniški zbornici, o nezakonitostih dež. in višjega dež. sodišča in o dosedanjih tržaških poroti, ki nima nikjer več zaupanja. Iz govora dr. Rybača, prinesemo važnejše stvari podrobnosti jutri! Po dveinpolurnem shodu, med žvižganjem zoper pristranost raznih cr. koropracij in odobravanjem energičnih korakov poslancev za slovenske pravice, so bile **soglasno sprejete sledeče resolucije:** Slovenci zbrani na shodu: 1. protestirajo proti izrabljanju porotniškega vprašanja v politične svrhe in uvajanju politike v sodno dvorano; 2. obžalujejo razveljavljenje zadnje porotniške liste, ki je bila edina dosedaj zakonito sestavljena pri tržaškem porotnem sodišču; 3. pozivljajo merodajne faktorje, da odpravijo ta protizakonit čin zaradi ugleda sodišča in zaupanja v poroto.

Odbor »Ucit. društva za Trst in okolico« se je konstituiral sledeče: Ferluga Štefan, predsednik. Ribičič Josip, tajnik. Dr. Mrhar Ivan, podpredsednik. Dimnik Ivan, tajnikov namestnik. Scheinner Ana, blagajničarka. Daneu Ivan, blag. namestnik. Fonda Fran, knjižničar. Adamič Emil, pevovodja. **Odborniki:** Hočevar Pavla, Martelan Amalija, Sabadin Iva, Subotič Katica. **Namestniki:** Čok Amalija, Križman Nazarij, Vatovec Josipina. **Pregledovalci računov:** Goli Rozalija, Starec Ferdo. **Razsodišče:** Pakizh Antonija, Pertot Josip, Valentič Anton. Delo se diferencira v štiri odseke, in sicer: **Soc. odsek:** Dr. Mrhar Ivan, načelnik. Kraševic Ivan, Hočevar Pavla, Marinčič Fran, Ribičič Josip. **Izobraževalni odsek:** Fonda Fr, načelnik. Betriani Teod, Bolle Viktorija, Čok Jos, Kmet Marija. **Šolski odsek:** Dimnik Ivan, načelnik, Čok Andrej, Hartmann Amalija, Sosič Edvard, Subotič Katica. **Ženski odsek:** Sabadin Iva, načelnica. Goli Roža, Gregorič Marica, Košir Valerija Švagel Ana.

Volilno gibanje v Pulju. Iz Pulja nam poročajo: Med puljskim občinstvom vlada napeto razpoloženje in vse pričakuje, ko bode končan efekt sleparske afere. Vrše se uganjanja na to in ono stran, govori se o groznih sleparih, o katerih se izve vsak dan kako novo odkritje in uganjije se tudi o bodočih kandidatih v občinski za-

stop. Magistrat je splošna točka vse pozornosti puljskega prebivalstva. Ogorčenje pa ni naperjeno le proti občinskemu zastopu in laški magistratni kliski, temveč tudi proti deželnemu odboru, ki je dobro vedel za vse manipulacije magistrata in sleparije laških kamoristov. Slovani so pričeli tudi že z shodi, ki so zelo dobro obiskani. Zadnjič se je vršil shod v »Narodnem domu«, na katerem je dr. Sanija razkril nove sleparije magistratovcev. Ljudstva je bilo toliko, da je moralo ostajati na ulici. Poparjenost med kamoristi je tolika, da se njih voditelji niti pri svojih pristaših ne upajo zopet nastopiti s kako akcijo.

Država namerava še dalj časa sama voditi občinske posle v Pulju, kar povzroča posebno nervoznost pri laških kamoristih. Kakor je videti, nam je pričakovati še novih odkritij.

Iz Gorice nam poročajo: Splošen smeh vzbuja volitev odbora goriškega »Flottenvereina«. Po laških mnenjih bi moral na Goriškem biti »Flottenverein« v rokah reznikov in laških iredentistov. No, če bode temelj »Flottenvereina« na jugu italijanstvo, potem se kmalu posuši Jadransko morje in videti bode tesno vez med Avstrijo in Italijo.

Stebor »Flottenvereina« je goriški župan Giorgio Bombig. Na obnem zboru »Lege nazionala« je govoril — kakor poročajo listi — sledeče besede: »V tolažbo naj nam bodo bratje istega jezika in istih upov, ki gledajo k nam (čez morje! Op. ur.) in ki jim z nami in za nas utripajo srca. (Za laškega kralja! Op. ured.) Glejmo v bodočnost, da bo prodiranje velikodušno in skupno!!! (z Italijo!) (Op. ur.) Goriški župan je ravnatelj goriškega »Flottenvereina«. — Če mu je všeč, ne bomo žalovali, če gre za župana raje kam v Italijo.

Novi tržaški pešpolk 32. Na kolodvoru so pričakovali novi polk: princ Hohenlohe, župan Valerio in zastopniki vojaških in civilnih oblasti. — K zgodovini tega polka bi pripomnili: Ta polk je ustanovila cesarica Marija Terezija s cesarskim patentom z leta 1741., ko se je ustanovilo 6 novih polkov. Poleg mnogih bitk se je udeležil polk tudi okupacije l. 1878.—79. v Bosni. Polkovni praznik je vsako leto 6 novembra v spomin na bitko pri Bassano v Italiji, kjer so premagali Francoze. Naš prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand je služboval kot poročnik in nadporočnik pri tem polku od leta 1879. do 1884. Od l. 1888, ko so odkrili spomenik Mariji Tereziji na Dunaju, je cesar imenoval to cesarico kot vedno imejteljico tega polka.

Prekrstitev vojne ladje. Ker ima ime novega dreadnoughta — »Tegethoff« — že ena vojna ladja, se ime te nove vojne ladje z dnem 20. t. m. — t. j. dan pred izplavljenjem novega dreadnoughta — prekrsti v »Mars«. — Vstopnice k slavnostnemu izplavljenju novega dreadnoughta se dobe vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne pri pomorskem okr. poveljstvu v ulici Necker.

Električni tok je snodi usmrtil v ladjedelnici sv. Marka 28letnega Jakoba Viezzoli-ja, ker se je pri delu z glavno dotaknil električnih žic. Bil je na mestu mrtev.

Tatvina v manufakturni trgovini. Poročali smo, da so pretekli teden vionili tatve v trgovini Jess na Barrieri. Včeraj se je pa posrečilo policiji, da je v kavarni »Verdi« zajela celo družbo teh ptičkov: Hektor Posar, star 41 let in brez posla, Marijan Rudewiza, 24 let star, 25letni Emilij Fontanot, 25letni Karl Osana in soproga prvega Erminia. Nekteri čin priznajo, drugi pa taje. Detektivs so jih spoznali po tem, da so se dne 21. zelo elegantno oblačili in popivali, dasiravno so vsi brez dela.

Novorojeno dete je našel predvčeranjem Ivan Regent v morju pri Miramaru. Dete je ležalo v morju že kakih 5 dni. Policija išče brezsrčno mater.

Med vojnjo padel v morje. Ko je dne 1. marca plul Lloydov parnik »Abazzia« iz luke De-deagat v Kavalo (turška obal v Egejskem morju) so 2. marca jutraj pogrešili strojne pomočnika Franca Kunerta iz Moravskega. Moštvo je bilo z njim skupaj do 9. ure zvečer. Neki potnik in en mornar sta ga videla še ob 10. zvečer na krovu. Kapitan je dal preiskati njegovo kabino, kjer so našli njegovo lastnino v najlepšem redu. Domneva se, da je Kunert ob ograji na krovu zaspal in med tem izgabil ravnotežje ter padel v morje, kjer je utonil. Kapitan je zadevo takoj včeraj, ko je parnik priplul v Trst, prijavil oblasti

P. Hugolin Sattner.

Prepričal sem se, da je glasba stroka, ki se more glede upravičenosti, podlage, sistema in kulturnega pomena brez vse skrbi na stran postaviti vsaki drugi stroki. Kajti glasba sloni na matematiki, fiziki, akustiki, gramatiki, estetiki in je višek in krona kulture vsakega naroda. Lepa je retorika, lepa poezija, a še lepša je glasba, kajti ona je potenciran izraz srčnega čustvovanja.

Tako sodi p. Hugolin Sattner o glasbi. S temi nazori se je povzpela od prve priproste cerkvene pesmi — do veličastnega oratorija, ki pomeni višek njegovega ustvarjanja. Naša »Glasbena Matica« bo podala javnosti prvi slovenski oratorij in bo ž njim podala nov velik dokaz našega napredka na glasbenem polju.

Ime p. Hugolina je pri nas že dolgo znano. Cerkevni in razni društveni zbori so radi peli njegove skladbe, pred leti nas je Matica razveselila z njegovo »Jejtevo prisego«. Slovenci lahko trdimo, da smo pevski narod in da smo v tem oziiru svetu mnogo lepega pokazali in kar je glavno: največ smo ravno na tem polju vzeli iz naroda (naše narodne pesmi) ali smo ustvarili sami. Glasbena umetnost je sicer najbolj mednarodna, vendar se tudi v nji kaže značaj ustvarjajoče narodne sile in čustvovanje narodne duše. Wagnerja, Verdija, Smetane sicer mi nismo dobili v svoji sredi, zato pa imamo mnogo pojavov, ki kažejo naše stremljenje: ustvariti domača dela, ki bi nam delala čast na glasbenem polju.

Naša posvetna glasba se ni mogla tako razvijati, kakor bi se bila, ako bi bili — nekoliko

večji. Mnogo lepih načrtov se je razbilo ob raznih ovirah. Zato nismo prišli do svoje narodne opere — vkljub temu, da so se oglašali razni domačini mojstri. Cerkevna glasba je imela ugodnejša tla, zato se je razvila do sedanje popolnosti. In p. Hugolin ji je postavil krono na glavo, kakor da bi hotel s tem svečano zaključiti prvi del naraščajoče dobe.

P. Hugolin je vzrastel z napredkom našega glasbenega razvoja. Njegova mladost spada v sedemdeseta leta, ko je naša posvetna in cerkevna pesem stopila na nova pota. Narodno probujanje delo po čitalnicah, pevski narodni zbori so potrebovali nove pesmi, ob istem času se je pričela reforma tudi v cerkveni glasbi, stara Riharjeva šola je sicer še vladala po kmetih, toda v Ljubljano je prišel takrat Förster in je začel delo za novo čisto cerkevno glasbeno umetnost. Obe smeri sta se razvijali druga ob drugi in p. Hugolin je stal med obema.

P. Hugolin Sattner je bil rojen v Novem Mestu (v Kandiji) dne 29. novembra 1851. leta. Lansko leto so vsi slovenski listi spominjali njegove šestdesetletnice. Njegov oče je bil Nemec (doma v Tulnu na Niž. Avstrijskem), mati je bila Slovenka. Oče je igral klavir in violino in je sodeloval na novomeškem koru. P. Hugolin je preživel svojo mladost v Novem mestu, in je vstopil v frančiškansko gimnazijo. Pater Gnidovec ga je učil petja. Oče mu je kupil star klavir za 60 gld. in začel se je razvijati mlad glasbenik. Kakor je bila navada, so se študentje radi družili v kvartete in oktete in med pevci je bil tudi p. Hugolin. Študentje so peli tudi v cerkvi.

Novo mesto je imelo takrat dve godbi, meščansko in vojaško. Pevcev je bilo mnogo, zato se je mnogo gojila pesem in godba. L. 1867. je vstopil p. Hugolin v frančiškanski red. Kot

novinec je bil v štajerskem Nazaretu, potem je prišel v Gorico, kjer je vodil cerkevno petje. L. 1872. je prišel v Ljubljano. Tu je že delal Förster in je izdal že nekaj novih cerkvenih pesmi: L. 1874. je dobila frančiškanska cerkev nove orgle, ki jih je sestavil Gorišč z 32 spremeni. P. Hugolin je to leto pel novo mašo in je bil prestavljen v Novo mesto. Tam je postal učitelj petja.

L. 1870. je bila gimnazija podržavljena, ker je prejšnji učitelj petja že 1868. umrl, je manjkalo dobre vodilne sile. P. Hugolin se je z vso vnamo posvetil glasbi. Ker mu je manjkalo primernih skladb, je zlagal sam. Iz te dobe so znane pesmi: »Opomin k petju« — »Po zimi iz šole« — »Pogled v nedolžno oko«.

L. 1867. je zborovalo ceciljansko društvo v Gradcu. P. Hugolin se je peljal tja s Försterjem. Sklenila sta, da ustanovita tudi za Slovence Ceciljansko društvo. Leto pozneje se je društvo ustanovilo; danes je p. Hugolin predsednik društva.

L. 1877. je bil p. Hugolin na Dunaju, kjer je bil glasbeni tečaj pod vodstvom J. Böhma. Tam je dobil p. Hugolin novega navdušenja za svoje delo.

Od leta 1890. je p. Hugolin v Ljubljani in je bil cel čas delaven za napredek naše cerkvene in posvetne glasbene umetnosti.

L. 1902. je p. Hartmann nastopil s svojim oratorijem sv. Frančiška. P. Hugolin ga je slišal na Dunaju in si je mnogo prizadeval, da smo Hartmannov oratorij slišali tudi v Ljubljani.

Poslej je tudi p. Hugolin mislil na večja dela. Izpopolnil je s študijami svoje teoretično znanje, kar je prej ustvarjal talent, je zdaj izpopolnila poglobljena jasna zavest. — Sedaj sem vedel, kaj delam, lahko sem si dal odgovor, zakaj tako in ne drugače« — Sledile so skladbe: La-

stovkam, Ob nevihti, Misas seraphica in glavno delo: Jejtejeva prisega.

Od leta 1910. je mislil p. Hugolin na novo delo, ki bi odgovarjalo njegovim polnim razvitim silam. Misli je na oratorij. In našel je primerno snov: Assumptio (Marijino Vnebovzetje). Meseca septembra 1910 je začel svoje delo in je bil do božiča gotov s skico prvih dveh delov. Od aprila 1911. se je z nova lotil dela in ga je kmalu zgotovil. Do novega leta 1912. je trajala instrumentacija in drugo delo. Te dni pa bomo slišali delo v Glasbeni Matici. Oratorij se deli v tri dele. Dormitio, Assumptio in Coronatio (Smrt, Vnebovzetje in Kronanje.) Besedilo je zložil dr. Mih. Opeka in se naslanja na sv. pismo in na psalme.

»Vnebovzetje je prvi slovenski oratorij in pomeni za nas znamenito delo. Oratoriji so se začeli že v 16. stoletju (Assimuccia † 1571), Palestrina † 1594). Sedanje obliko mu je dal deloma že Cavalleri. Njegov oratorij Telo in duša se je pel l. 1600. Obliko je izpopolnil Fr. Händel (1685—1759). L. 1798. se je izvajal Haydnov oratorij Stvarjenje. Oratorijev je mnogo največ iz 17. in 18. stoletja. V naši dobi so jih izpopolnili mojstri kakor so: Perosi, Hartmann, Dvořak. Snov oratorijev je vzeta vedno iz cerkvene življenja. Iz življenja Marijinega jih je okoli 50. Med temi zavzema slovenski oratorij p. Hugolina odlično mesto.

Koncert Glasbene Matice budi po vsem Slovenskem veliko zanimanje.

Delo p. Hugolina pomeni za nas vesel pomladanski dogodek, ki kliče vse moči k novemu delu na polju slovenske kulture.

Spominjajte se dijaškega društva »Domovina«!

49

Učiteljska tiskarna v Ljubljani ima v zalogi in priporoča sledeče:

Jan Legova knjižnica: Rape: Dane. Cena 1 K. Slapšak: Turki pri Sv. Tilnu, ilustrovana knjiga. Cena 120 K.	M. Gregorič: Otroški oder, gled. igre za mladino. 150 K.	Štupar: O prvinah in spojinah, ilustrov. Cena 150 K.	Brunet: Telovadba. Cena 4 K.	Mešček: Beleške iz fizike in kemije. Cena 40 vin.	
Marolt: Zgodo- vinske učne si- ke. Cena 2 K.	Vizitke	Engelbert Gangl: Beli rojaki. Cena vezani knjigi K 3—, broširani K 260.	Kuverte s firmo	Kaj izide zopet ?	Trgovske račune
Knjižnica Učiteljskega konvikta: Jučka Mišnjakovega zbrani spisi I. II. in III. zvezek. Cena à 150 K. — Rape: Mladini. Cena 150 K. — Gangl: Zbrani spisi. I. zvezek. Cena 150 K.			Adamič: Slava Cesarju! Spevoigra za mladino. Cena 3 K. — Besedilo k Adamičevi spevoigri. Cena 10 vin.		Žirovnikove na- rodne pesmi. I. in II. zvezek. Cena à 20 vin.
Bretl: Kako si o- bračimo zobe. Cena 20 vin.	Vse predpisane in potrebne šolske tiskovine.	Razni napisi na lepenkah za šole.	Novo! Popravljal- na znamenja na tabelah.	Tabela o pravil- nem mešanju umetnih gnojil.	Vse tiskovine za knjižnice.
Uradne tiskovine za županstva.	Vse najnovejše ti- skovine za o- brtno - nadalje- valne šole	Stereotipija	Litografija	Muzikalije	Založba knjig

V „Učiteljski tiskarni“ se tiskajo: Slovenski Branik, Dan, Učiteljski Tovariš, Slovenski Ilustrovani Tednik, Rudar, Domače ognjišče, Zvonček, Popotnik, Naša Bodočnost, Gasilec, Zarja, Tobačni delavec.

JULIJA ŠTOR

Ljubljana

Prešernova ulica šte. 5.

največja zaloga moških, dam-
skih in otroških čevljev, čevljev
za lawn-tenis in pristnih
goisserskih gorskih čevljev.

Elegantna in jako skrbna izvršitev
po vseh cenah.

Spominjajte se družbe sv. Cirila in Metoda.

Spomladni kostumi

za dame in deklice se v ogromni izbi v vseh najnovejših barvah, kroju
in vzbujačnega ehica po priznani nizkih cenah. —
Velika zaloga narejenih oblek za gospode in dečke ter konfekcije za
dame in deklice.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

— 194 —

Ija bodo proglašeni za sokravce in pobešeni. Novi kralj bo odstavljen pod pretvezo, da je nezmožen voditi posle in vladati Francijo, odstrižejo mu lase in ga zapro v kak samostan, — ako ga ne doleti ista usoda kakor druge!

— Moj Bog, moj Bog je šepetala Odette uničena, ali je mogoče!

— Kaj je bil storil Pepin d' Heristal? se je zagrohotal Saitano. Pomislite nanj! In kralj ni le slaboumen, Karl je norec in Ivan Burgundski hoče biti vladar dinastije!

— Pojdiva! Vodite me!...

Saitano jo je prijel za roko in jo vodil po mnogih hodnikih s sigurnostjo, kakor bi bil vedno le v palači in jo pripeljal tik do vrat, skozi katera je stopil kralj v veliko dvorano.

Odette de Champdivers je vstopila brez obotavljanja.

Nekaj hipov je Saitano obstal pred durmi, sklonjen, prsiškujoč, s stisnjenimi orvmi in s spačnim obrazom — strašljiva podoba Me-fistofela, snujočega pogubo dobremu angelju.

— Pojdi, je šepetal, Pojdi, Odette de Champdivers, pojdi, Roselys!... pojdi in posmej se Ivanu Neustrašnemu... svojemu očetu!... Ti boš moje maščevanje!... Ti mi ga izročiš v mojo oblast!...

Ivan Neustrašni je bil zapazil Odette. Videl jo je, kako je namerjena naravnost proti njemu Smehljaj ji je zaigral na obličju... in vojvoda je obstal kakor uročen, oropan vseh sil pod močjo tega smehljaja...

Roka, ki se je bila vzdagnila, da morebiti zaganjuje Karla kralja, se je počasi pobešila.

— 195 —

Ukaz, ki naj bi izbruhnil iz njegovih ust, mu je zamrl na ustnicah...

Odette se je bila ustavila tik pred njim. Smehljala se je in zašepetala:

— Messire vojvoda, kaj kanite učiniti? Kdorkoli grozi kralju, ne more nikdar biti deležen moje ljubezni...

— Kaj pravite? Kaj govorite? je zajecjal Ivan Neustrašni z vročnim glasom.

Ali Odette se je bila že obrnila h kralju, pokazala s prstom na vojvodo Burgundcev in dejala:

— Sire, glejte zvestega in udanega vojvodo, ki vas bo branil, kadarkoli se boste nahajali v stiskah in težavah...

— Sire, je zavpil Ivan Neustrašni, sveto resnico govori, vaš sem z dušo in s telesom!

Klic mu je odšel sam od sebe. Zmeden od tega, kar je razbral iz Odetteinih besed, je pozabil na boj, na maščevanje, na kraljevske sangle in upiral oči le v deklico. Odette je bila stopila na estrado, kjer je stal prestol in mirno položila roko na rame kralja, brez ozira na etiketo, na spodobnost in na ceremonije, s katerimi so se po običaju in po predpisih bližali podložniki kralju. Ona vsega tega ni poznala. In celemu zboru, ki je bil oslepljen od dekličine milobe in lepote, se je zazdelo, da dvorna etiketa ni bila veljavna za Odette in da se je nahajala visoko nad vsemi temi predpisi, ki se jim je pokoravala celo kraljica. Bila je kakor angeli varuh, krilec nad kraljem.

Obrnila se je k zborovalcem, uprla oko v vojvodo Burgundskega in dejala:

Ker se pride dandanes pri hudi konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj kupiti ali prodati, ali ki iščejo službe, da naj inserirajo v izbornem in zelo razširjenem slovenskem ne-
odvisnem dnevniku

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po najnižjih cenah „Prva anončna pisarna“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 8, katera daje radevolje tudi vse za to potrebne informacije.